

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

PS-II.431.1.1.2020

Pani Ewa Romanos-Pniewska
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Wielbarku
ul. Władysława Jagiełły 8
12-160 Wielbark

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092 ze zm.), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wielbarku,
- REGON: 004453810,
- NIP: 745-14-45-185,
mieszczącym się w Wielbarku, przy ul. Wł. Jagiełły 8, 12-160 Wielbark.
(akta kontroli str. 12-13)

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 listopada 2018 r. do 31 października 2019 r. oraz w czasie jej prowadzenia stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielbarku pełniła pani Ewa Romanos-Pniewska, która wspomnianą jednostką kieruje od 1 kwietnia 2016 r.
(akta kontroli str. 14-17)

Kontrolę przeprowadzono w obecności Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielbarku przy udziale pracownika merytorycznego ds. świadczeń rodzinnych.

(akta kontroli str. 16, str. 22)

Kontrolę przeprowadziła pani Aneta Łapińska - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie (legitymacja służbowa nr 28/2019 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie) na podstawie imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.15.2020 z dnia

13 stycznia 2020 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

(akta kontroli str. 1-11)

Termin kontroli: 14 – 21 stycznia 2020 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki pod pozycją 1/2020.

W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- *przedmiot kontroli:*

ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w tym warunki nabywania prawa, zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń opiekuńczych oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

- *okres objęty kontrolą:*

od 1 listopada 2018 r. do 31 października 2019 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092) oraz art 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz.U. z 2019, poz. 1464) w związku z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 2220 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli (akta kontroli str. 1-84) działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielbarku w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z uchybieniami.

U s t a l e n i a :

Z pisemnych informacji Kierownika GOPS dot. realizacji zadań przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych wynika, że w Gminie Wielbark:

w 2018 r.

- gminę zamieszkiwało 6 666 mieszkańców,
- do świadczeń rodzinnych uprawnionych było 1 503 osoby,

w 2019 r.

- gminę zamieszkiwało 6 641 mieszkańców,
- do świadczeń rodzinnych uprawnionych było 1 574 osoby,

(akta kontroli str. 44)

Ogółem w okresie zasiłkowym 2018/2019 wypłacono:

- na wypłatę świadczeń rodzinnych	3.272.033,70 zł
- składki emerytalne i rentowe	166.302,40 zł
<i>w tym:</i>	
- na kontrolowane świadczenia	1.319.495,06 zł
- składki emerytalne i rentowe	153.159,16 zł

(akta kontroli str. 45)

Ponadto ustalono, że w kontrolowanym okresie 2018/2019 na poddane analizie świadczenia wypłacono następujące kwoty:

- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka	103.000,00 zł,
- zasiłki pielęgnacyjne	359.093,06 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne	816.362,00 zł,
- specjalne zasiłki opiekuńcze	41.040,00 zł,

(akta kontroli str. 45)

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

W Gminie Wielbark organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych jest Burmistrz Wielbarka. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 20, ust. 3 wspomnianej ustawy zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielbarku w oparciu o uprawnienia wydane w drodze następujących aktów:

- Zarządzenia Nr 28/2010 Wójta Gminy Wielbark z dnia 12 kwietnia 2010 r.,
- Zarządzenia Nr OS.0050.30.2015 Wójta Gminy Wielbark z dnia 9 kwietnia 2015 r.,
- Zarządzenia Nr OS.0050.68.2015 Wójta Gminy Wielbark z dnia 1 lipca 2015 r.,
- Zarządzenia Nr OS.0050.31.2016 Wójta Gminy Wielbark z dnia 1 kwietnia 2016 r.,
- Zarządzenia Nr OS.0050.92a.2019 Burmistrza Wielbarka z dnia 30 sierpnia 2019 r.,
- innych upoważnień.

(akta kontroli str. 17-22)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielbarku funkcjonuje na mocy Statutu przyjętego Uchwałą Nr XXV/157/09 Rady Gminy w Wielbarku z dnia 18 czerwca 2009 r. oraz zmian do niniejszego dokumentu.

(akta kontroli str. 32-44)

Kontrolowana jednostka nie posiada regulaminu organizacyjnego. Strukturę organizacyjną Ośrodka, zakres działania oraz gospodarkę finansową określa Statut Ośrodka.

(akta kontroli str. 34-35)

W § 7 Statutu w składzie Ośrodka wymieniono m.in. Sekcję Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego.

(akta kontroli str. 35)

Kierownik jednostki w pisemnych wyjaśnieniach poinformowała, że kontrolowane zadania realizuje dwóch pracowników merytorycznych, wykonujących swoje zadania na podstawie umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu na czas nieokreślony.

(akta kontroli str. 23)

Kierownik Ośrodka poinformowała także o sposobie finansowania wspomnianych pracowników. Ustalono, że wynagrodzenia pracowników w kontrolowanym okresie finansowano z dotacji pochodzącej z rozdziału 85502, przekazanej przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego.

(akta kontroli str. 47)

Zapisy dotyczące realizacji zadań w zakresie świadczeń wychowawczych ujęto w zakresach czynności, które pracownicy merytoryczni przyjęli do wiadomości i wykonywania poprzez złożenie podpisu.

(akta kontroli str. 24-27)

W czasie kontroli kontrolująca uzyskała pisemną informację, z której wynika, że Kierownik Ośrodka przyjmuje i załatwia indywidualne sprawy oraz skargi i wnioski klientów od poniedziałku do piątku w godzinach pracy GOPS w Wielbarku.

(akta kontroli str. 49)

W okresie objętym kontrolą nie wpłynęła żadna skarga z zakresu oceny realizacji przez samorząd terytorialny zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

(akta kontroli str. 50)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą. Zgodnie z informacją Kierownika jednostki *cyt.* „Właścicielem budynku, w którym mieści się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest Gmina Wielbark. Budynek został przekazany GOPS w trwały zarząd. W budynku tym swoją siedzibę mają również Gminna Biblioteka Publiczna w Wielbarku oraz Posterunek Policji (...).”

Kontrolowana jednostka zajmuje pierwsze piętro budynku. Pokój, w którym pracownicy realizują zadania związane z m.in. obsługą świadczeń rodzinnych wyposażono w niezbędny sprzęt biurowy tj. komputery, telefon, urządzenie wielofunkcyjne. Powyższe nie powoduje zakłóceń w wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej, a także nie niesie zagrożenia naruszenia norm zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w przepisach o pomocy społecznej.

W związku z tym, że w budynku nie usunięto barier architektonicznych *cyt.* „Niepełnosprawni klienci przyjmowani są w pokoju umiejscowionym na parterze budynku”.

Realizacja zadań objętych kontrolą wiąże się z przyjmowaniem dużej ilości klientów, a prowadzone sprawy przez pracownika ds. świadczeń rodzinnych mają często charakter osobisty, dlatego wymagają one zachowania poufności i intymności, co warunki lokalowe w GOPS, w ocenie kontrolującej umożliwiają.

(akta kontroli str. 44)

Pisma wpływające za pośrednictwem Poczty Polskiej, dotyczące spraw z zakresu świadczeń rodzinnych rejestrowane są w dzienniku korespondencji sekretariatu GOPS w Wielbarku, gdzie nadaje się im kolejny numer oraz opatruje datą wpływu. Kierownik dokonuje dekretacji poszczególnych dokumentów i przekazuje pracownikom.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń przyjmowane są bezpośrednio u pracowników merytorycznych i odnotowywane w rejestrze wniosków. Wnioski składane elektronicznie rejestrowane są w systemie informatycznym Empatia.

Przesyłki związane z postępowaniem w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych, w tym decyzje administracyjne, doręczane są za pośrednictwem Poczty Polskiej za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Ze względu na oszczędności, za zgodą klientów część decyzji odbierana jest osobiście w Ośrodku.

(akta kontroli str. 51)

Pracownicy dokonują weryfikacji wniosków wraz z załącznikami, a następnie wydają projekty decyzji administracyjnych, które są przedkładane osobie upoważnionej do ich podpisu.

Wnioski o ustalenie świadczeń wraz z wymaganymi załącznikami, decyzje administracyjne oraz inne pisemne informacje, niezbędne w indywidualnych sprawach wpinane są według numeracji wynikającej z rejestru wniosków do segregatorów, przechowywanych

w zabezpieczonych szafach aktowych.
(akta kontroli str. 52)

Ewidencja główna wpływających wniosków w sprawie ustalenia prawa do świadczeń znajduje się w systemie dziedzinowym Empatia. Ponadto, pomocniczo prowadzone są w Ośrodku rejestry w formie papierowej.
(akta kontroli str. 53)

W latach 2018-2019 pracownicy merytoryczni ds. świadczeń rodzinnych, zgodnie z załączonymi certyfikatami uczestniczyli w szkoleniach ściśle związanych z podwyższaniem stanu wiedzy i umiejętności niezbędnych na zajmowanym stanowisku:

- „Najnowsze zmiany w świadczeniach rodzinnych”,
- „Świadczenia rodzinne – aktualne problemy”,
- „Szkolenia dla użytkowników Oprogramowania do obsługi Świadczeń Rodzinnych (SR), Świadczeń Wychowawczych (SW) oraz Funduszu Alimentacyjnego (FA)”.

(akta kontroli str. 54-58)

Z przedstawionej kontrolerowi dokumentacji wynika, że GOPS podpisał umowę licencyjną na lata 2018-2019 z Sygnity SA z siedzibą w Warszawie na korzystanie z oprogramowania do obsługi świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz modułów: windykacje, jak również udzielanie niezbędnych konsultacji wg zasad świadczenia usług. Tym samym w kontrolowanym okresie w GOPS obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

W związku z powyższym Kierownik GOPS przedłożyła dokumenty, dotyczące m.in. formy regulowania zobowiązań związanych z zakupem oprogramowania użytkowego.

(akta kontroli str. 59-64)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

Kontrolująca określiła, że kontroli poddanych będzie 35 postępowań administracyjnych związanych z realizacją kontrolowanych zadań. Ilość postępowań przewidzianych do kontroli ustalono w takiej wysokości, aby ustalone mierniki były reprezentatywne dla próby badawczej. Założono, że kontroli poddanych zostanie:

- 15 postępowań administracyjnych w zakresie ustalenia uprawnień do świadczeń pielęgnacyjnych oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego (w tym maksymalnie 5 postępowań administracyjnych dotyczących specjalnego zasiłku opiekuńczego),
- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustaleniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustaleniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Założono, że w sytuacji wszczęcia i zakończenia przez jednostkę kontrolowaną, w okresie objętym kontrolą, mniejszej ilości postępowań z poszczególnych zakresów, które wymieniono powyżej, ilość postępowań administracyjnych poddanych kontroli zostanie uzupełniona z pozostałych, ww. zakresów prowadzonych postępowań do liczby ogólnej minimum 35 postępowań.

Ponadto uznano, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie spośród wszystkich postępowań administracyjnych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielbarku w okresie objętym kontrolą z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku pielęgnacyjnego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Ustalono, że w kontrolowanym obszarze Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielbarku przyjął **150** wniosków, w tym:

- **84** wnioski związane z ustalaniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- **44** wnioski związane z ustalaniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego,
- **11** wniosków związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego,
- **11** wniosków związanych z ustalaniem uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

W związku z przyjęciem powyższych wniosków wszczęto postępowania administracyjne, które zakończyły się wydaniem **490** decyzji, w tym **2** odmownych w sprawach dotyczących uprawnienia do specjalnego zasiłku opiekuńczego (*brak sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną*).

(akta kontroli str. 67)

W okresie poddanym kontroli pozostawiono jeden wniosek bez rozpatrzenia. Wnioskodawca, pomimo wezwania nie uzupełnił braków formalnych.

(akta kontroli str. 67)

Ponadto w kontrolowanym okresie nie prowadzono postępowania w zakresie nienależnie pobranych świadczeń.

(akta kontroli str. 68-69)

Łącznie, w bloku tematycznym, dotyczącym prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie przyznania lub odmowy przyznania kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wydano **42** decyzje.

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych.

Kontroli podano:

- **10** postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka;

(akta kontroli str. 66)

Z analizy dokumentacji wynika, że w większości przypadków (*tj. 6.*) świadczenia wypłacono w związku z urodzeniem drugiego dziecka. W żadnym przypadku nie przekroczono kryterium dochodowego tj. 1922,00 zł w przeliczeniu na członka rodziny wnioskodawcy.

- **10** postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego;

(akta kontroli str. 65)

W czterech analizowanych przypadkach zasiłek pielęgnacyjny przyznano opiekunom prawnym na dzieci, w tym jeden na dziecko powyżej 16-roku życia. W pozostałych przypadkach uprawnienie do zasiłku posiadały osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

- **7** postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego;

(akta kontroli str. 63)

We wszystkich skontrolowanym przypadkach odnotowano, że wnioskodawcy przedstawili orzeczenia o niepełnosprawności uprawniające do pobierania świadczeń w związku z opieką nad dzieckiem.

- 8 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego, w tym 2 zakończonych wydaniem decyzji odmownych;
(akta kontroli str. 64)

Powodem odmowy przyznania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego był brak sprawowania opieki.

1. W związku z analizą spraw dotyczących przyznania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego **stwierdzono następujące uchybienie**,
nie mające wpływu na kontrolowaną działalność:

W jednym przypadku, co stanowiło 2,85 % wszystkich skontrolowanych spraw, w analizowanej dokumentacji odnotowano wywiad środowiskowy zaktualizowany po 7 miesiącach, a nie - zgodnie z zapisem w ustawie o świadczeniach rodzinnych, po upływie 6 miesięcy, od pierwszego wywiadu, na podstawie którego, m.in. wydano decyzję o przyznaniu świadczeń.

skutek ustalonego uchybienia

Powoduje to opóźnienia w weryfikacji aktualnej wiedzy, co do sprawowania opieki nad osobą legitymującą się określonym w przepisach prawa orzeczeniem o niepełnosprawności.

Zgodnie z informacją Kierownika GOPS, w związku z koniecznością opłacania składek za osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego, Ośrodek zwraca się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udzielenie informacji dotyczącej przebiegu ubezpieczenia oraz podanie okresu niezbędnego do uzyskania przez świadczeniobiorcę okresu ubezpieczenia, o którym mowa w ustawie o ubezpieczeniach społecznych.

Dodatkowo cyt.: „W przypadku młodych wnioskodawców okres składkowy ustalany jest na podstawie oświadczenia wnioskodawcy o stażu pracy, jaki posiadają”.

(akta kontroli str. 70)

Weryfikacja spraw w zakresie świadczeń opiekuńczych wykazała, że za osoby pobierające wspomniane świadczenia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielbarku opłacał składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe, a także w przypadku braku tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego składki na ubezpieczenie zdrowotne. O fakcie opłacania składek emerytalnych i rentowych, bądź ich nieopłacania klienci dowiadawali się w pouczeniu decyzji administracyjnej.

Spośród skontrolowanych spraw, analizie poddano akta 4 osób pobierających świadczenia opiekuńcze (2 sprawy – dot. świadczenia pielęgnacyjnego, 2 sprawy – dot. specjalnego zasiłku opiekuńczego) w zakresie zasadności opłacania bądź nieopłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

(akta kontroli - imienne raporty miesięczne o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach str. 71-82)

Kierownik GOPS oświadczyła pisemnie, że nie są wysyłane roczne informacje dla osób ubezpieczonych, mimo obowiązku określonego w ustawie z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.).

(akta kontroli str. 83)

2. W zakresie dokumentowania informacji o opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne **stwierdzono następujące uchybienia,**
uchybień powtarzalne:

W 15 przypadkach, co stanowiło 42,85 % wszystkich skontrolowanych spraw, odnotowano brak przekazania ubezpieczonemu rocznej informacji o przekazanych za niego składek na ubezpieczenia społeczne.

skutek ustalonego uchybienia

Skutkuje brakiem możliwości zapoznania się, przez ubezpieczonego ze stanem faktycznym przekazanych za niego składek na ubezpieczenia społeczne oraz wypłaconych świadczeniach i ewentualnym zgłaszaniem reklamacji.

Za powstanie stwierdzonych powyżej uchybień, osobą odpowiedzialną jest Kierownik GOPS w Wielbarku.

Przyczyną powstania uchybień był niedostateczny nadzór Kierownika GOPS w Wielbarku nad realizacją bieżących zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wypłata świadczeń następuje przelewem na konta bankowe klientów Ośrodka, w kasie GOPS lub przekazem pocztowym.

W odniesieniu do kwot świadczenia wypłacane są:

- przelewem na wskazane rachunki bankowe w 74,91%
 - gotówką w 20,90%,
 - przekazem w 4,19%.
- (akta kontroli str. 84)*

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe uchybienia wnoszę o:

1. Przy ustaleniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, w celu weryfikacji okoliczności dotyczących spełniania warunków do jego otrzymywania aktualizować rodzinny wywiad środowiskowy co 6 miesięcy, zgodnie z art. 23 ust. 4f ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. Przekazywać roczną informację o składkach ZUS wszystkim ubezpieczonym, za których odprowadzane są składki, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 41 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Proszę Panią Kierownik o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**Wojewoda
Warmińsko-Mazurski
Artur Chojecki**